

נחלת יעקב יהושע

פרשת משפטים | תשפ"ה | שנה יג גליון תרמח

הפטרת פרשת משפטים

דבר נדיר להפטיר אותה
בשנה פשוטה בדרך כלל הוא שבת שקלים
וגם במעוברת אין מפטירין אותה תמיד

קביעת השנה - תשפ"ה נדירה היא
ויקהל פקודי נפרדים בשנה זו
פרשת שקלים קוראים בפרשת תרומה
וכאמור בפרשת משפטים קוראים הפטרתו

שנים ג, ובפעם הבא יהיה בעזרת השם
יתב' בשנת תתה - בעוד 20 שנים ד.

ובקביעות שנה כזאת יש דבר חידוש,
שפרשיות ויקהל פקודי נפרדות אף
שהשנה פשוטה ה.

תתקג, כעבור 7 שנים תתקי, 20 שנים
תתקל, 51 שנים תתקפא.

ה למרות שבדרך כלל הם נפרדות רק
בשנים מעוברות.

נא להתפלל ולומר פרקי תהלים
לרפואתו השלימה והמהירה
של אאמו"ר הרה"ח שליט"א
חיים חנניה יום טוב אלעזר ליפא
בן מלכה
בתוך שאר חולי ישראל

קביעת השנה נדירה היא

קביעת שנה כזאת 'ה.ש.א. פשוטה' א,
נדירה היא מאד, פעם הקודמת היה כן
בשנת תשנד - הפרש 31 שנים ב, ולפני
כן היה בשנת תשלד - הפרש 20 שנים,
ולפני כן היה בשנת תרסג - הפרש 71

ה, א ראש השנה חל ביום ה בשבוע.
ש, שלמים, חדשי חשון וכסלו שניהם
מלאים, חדשים של ל יום.
א, א של פסח, חל ביום א בשבוע.

ב עד שנתינו תשפ"ה.

ג קודם לכן היה בשנת תרנו - הפרש של
13 שנים, ולפני כן בשנת תרלו - הפרש של
20 שנים.

ד ושוב כעבור 27 שנים תתלב, ושוב כעבור
51 שנים תתפג, ושוב כעבור 20 שנים

ניתוסף שבת בחורף

ההסבר הפשוט לזה שצריכים להפריד בין ויקהל לפקודי הוא, שאם ראש השנה חל ביום חמישי, וממילא גם שמיני עצרת חל בחמישי, ופסח חל ביום ראשון, יש לנו שבת נוספת בין ראש השנה לפסח.

עוד צריך לדעת שפסח בשנה פשוטה הוא אחר פרשת צו, דהיינו ששבת הגדול חל בפרשת צו, על פי הסימן המובא בספרי הראשונים והגאונים: 'פקדו ופסחו', [אורח חיים תכח, ד], שקודם בא הפקודה והציווי - צו, ואחר כך 'פסחו'.

ופרשת בראשית הוא תמיד מיד בשבת שאחר סיום התורה - וזאת הברכה ב'שמחת תורה', לפעמים כמעט שבוע שאחריו, ולפעמים כהנ"ל כשמיני עצרת חל בחמישי מיד בשבת הוא שבת בראשית ביום כד תשרי, [מה שאין כן כשמיני עצרת חל בשבת קודש, יש לנו שבוע שלם לפרשת בראשית, ושבת בראשית הוא רק בכט תשרי].

^א הסליחות של היום שקודם ערב ראש השנה, אומרים רק בשנה כזו, ביום א השני.

בדרך כלל כשימי הסליחות עוברות את השבת, אז ביום ראשון הוא ערב ראש השנה ואומרים בו סליחות לערב ראש השנה.

וחוץ מזה, עם הכלל של 'לא אדו ראש', אין דרך לומר סליחות ביום ראשון השני, רק כהשנה שראש השנה חל ביום שלישי.

ועוד יש לציין, שבשנה הזאת יהיה בעזרת השם יתב' שבת ראש אדר פרשת שקלים, פורים המשולש, שבת ערב פסח, שביעי של פסח בשבת, ליל אחרון של פסח במוצאי שבת [ויצויין, דבמסכת פסחים (קב, ב - קג, א) יש שיטות אמוראים בענין סדר הברכות של קידוש והבדלה ביום טוב שחל במוצאי שבת, ולא מוזכר שם ברכת 'שהחיינו' רק יין קידוש נר הבדלה, דמיירי ביום טוב שני דשביעי של פסח שחל במוצאי שבת, שאין אומרים ברכת 'שהחיינו']. פסח שני - יד אייר בתענית שני בתרא, חג השבועות ביום שני, כ סיון ביום שני - יום שקורין בתורה [עין משנה ברורה סימן תקסו ס"ק י ז], שבת ראש חודש מנחם אב, טו באב בשבת, ערב ראש חודש אלול בשבת, ימי הסליחות עד ערב ראש השנה שבעה ימים ^ח.

ולפי קביעות הלוח, משנת תשפה יהיה הפסק של 20 שנה שלא יהיה כן, עד שנת תתה.

דבר יום ביומו (בסיום הקדמה ללוח שנה זו - תשפה)

^י בכל יום טוב מברכים 'שהחיינו', ואפילו בשמיני עצרת ושמחת תורה, כי 'שמיני רגל בפני עצמו. מה שאין כן בשביעי ואחרון של פסח.

והנה שביעי של פסח אינו יכול לחול במוצאי שבת, דאם כן חל ראשון של פסח ביום שני, והרי ידוע ד'לא בדו פסח'.

אלא ודאי מיירי רק ביום טוב אחרון של פסח שחל במוצאי שבת, כשפסח חל גם במוצאי שבת, וכבשנה זו.

^י דן שם אם קריאת ויחל לתענית זה דוחה קריאת פרשת השבוע.

כמו שכתבו הראשונים, ראה גם בטור (אורח חיים תרפה) ואבודרהם ועוד.

וזה לשון האבודרהם:

ויש לאלו הארבעה ימים הפסקות בין הפרשיות, וסימנם זט"ו ב"ו ד"ד ובי"ו. פירוש זט"ו, כשחל ראש חודש אדר בשבת, קורין באותו שבת פרשת שקלים. שבשבת שנייה שהיא שמונה בחודש קורין פרשת זכור, לפי שבשבוע הנכנס יבא פורים ביום שישי שהוא י"ד באדר. ולמחרתו שהוא שבת, והוא חמשה עשר יום, מפסיקין מלקרות פרשת פרה אדומה, לפי שבשבת הבאה לא נוכל לקרות פרשת החודש, לפי שבשבוע הנכנס לא יהיה ראש חודש, ואין קורין פרשת החודש אלא בשבת שלפני ראש חודש ניסן.

ומקורם ברש"י במגילה (ל, ב ד"ה ואי זו היא) שכתב בזה הלשון: וסימן מסורת הפסקת פרשיות כך, זט"ו ב"ו ד"ד ובי"ו.

זהו פירוש זט"ו, אם בא ראש חודש אדר בשבת [- ז], יהא לך הפסקת פרשה ביום חמשה עשר [- טו], ולא יותר.

שהרי ביום ראש חודש קורין פרשת שקלים.

ולשבת הבאה פרשת זכור, כדתניא בברייתא אי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת, ומתניתין נמי תנן בשניה זכור, והיינו כרב, דאמר פורים שחל להיות בערב שבת מקדימין, ועכשיו יחול פורים בערב שבת ואנו מקדימין כרב.

וכשניתוסף שבת בין ראש השנה - שמחת תורה לחג הפסח, צריך להוסיף פרשה, בין פרשת בראשית לפרשת צו. וכיון שיש ביניהם 25 פרשיות 12 מבראשית, 11 משמות, 2 ויקרא צו, ובדרך כלל בשנה פשוטה יש 24 שבתות בין שמחת תורה לפסח, לכן מחברין ויקהל ופקודי, אז יש לנו קריאה ל24 שבתות.

אך כשניתוסף שבת, ויש 25 שבתות, קוראים פרשיות ויקהל ופקודי נפרדות, ואז הוא בדיוק 25 פרשיות כסדרן, ל25 שבתות.

בשאר שנים פשוטות שערב פסח חל בשבת קודש [ופורים משולש], מרחשון וכסליו אינם שלמים, אלא או חסרים, ואז ראש השנה חל בשבת ולא בחמישי, יש לנו שבוע שלם לפרשת בראשית, ושוב יש רק 24 שבתות בימי החורף.

ובשנים מעוברות הרי ממילא ויקהל ופקודי נפרדים, וניתוסף חודש.

...

שבת הפסקה

בשבת שחל בו פורים

סדר ארבע פרשיות הם מראש חודש אדר או שבת שלפניו עד ראש חודש ניסן.

ובשנה זו שראש חודש אדר חל בשבת קודש, אז הסימן לשבת הפסקה הוא ז טו, דהיינו שכשראש חודש חל ביום ז, ההפסקה הוא בטו בו.

ונשאר פרשת משפטים שבת פנויה,
ומפטירין בו ההפטרות של הפרשה.

...

קביעת השנה היחידה שמפטירין בה הפטרת פרשת משפטים בשנה פשוטה

קביעות זו, שסימנה ה. ש. א., היא
האופן היחידי בשנה פשוטה,
שמפטירין בפרשת משפטים את
ההפטרות לפרשת משפטים. לפי
החשבון המפורט לעיל.

בכל שאר השנים הפשוטות, חל
בפרשת משפטים ברוב הפעמים פרשת
שקלים, ואז מפטירין הפטרת פרשת
שקלים, ולפעמים [בקביעות ז. ח. א.].
חל בו כבר פרשת זכור, ומפטירין
הפטרת פרשת זכור.

בשנים מעוברות, כן יוצא להפטיר
הפטרת פרשת משפטים, אך גם לא
תמיד, כי לפעמים [בקביעות ז. ח. ג.].
חל בו ראש חודש אדר א, ומפטירין בו
הפטרת 'השמים כסאי' לשבת ראש
חודש, ולפעמים [בקביעות ז. ש. ה. וב.
ח. ה.], הוא שבת ערב ראש חודש,
ומפטירין הפטרת 'מחר חודש'.

בשורה תחתונה, למעשה, ייחד עם
שנים מעוברות], יחול לחול שמפטירין
הפטרות זו שנתיים רצופות, ויכול לחול
הפסק של עשר שנים, ולפעמים שלש
פעמים בעשר שנים, אבל בשנה
פשוטה היא דבר נדיר.
למעשה הפטרנות בשנת תשפב,
ובעתידי בעז"ה ייעוד 10 שנים תשצה.

אבל לשבת שלישית של אדר שהוא
יום חמישה עשר לחודש, מפסיקין.

ובשבת רביעית (לחודש) שהיא סמוכה
לפורים של מוקפין מאחריהן, קורין
פרה אדומה, דתניא בברייתא אי זו
היא שבת של פרשת פרה כל שסמוכה
לפורים מאחריה, ואוקימנא היכא דחל
ראש חודש ניסן בחול, וזה יחול באחד
בשבת שהוא חול.

ופרשת החודש קורין בשבת
שלאחריה, שהרי היא סמוכה לראש
חודש ניסן.

הרי לך פירוש זט"ו...
עד כאן לשוננו.

...

שבת שקלים בפרשת תרומה

אחרי שאנו יודעים שויקהל פקודי הם
נפרדים, ושבת הפסקה הוא בשבת של
פורים, הבה נעשה סדר לפי שמות
הפרשיות.

כבר אמרנו, בסימן פקדו ופסחו,
שבשנה פשוטה פרשת צו הוא שבת
הגדול, שחל השנה בערב פסח.
שבת שקודם לו הוא פרשת ויקרא,
שבו מקדימים לדרוש דרשת שבת
הגדול.

קודם לו הוא ויקהל ופקודי שהם
נפרדים, ובהם חל פרשיות פרה
והחודש.

לפניו פרשת תשא - שבת הפסקה -
פורים דמוקפין.

קודם לכן תצוה הוא פרשת זכור.
ולפניו פרשת תרומה - שבת ראש
חודש אדר - פרשת שקלים.

הפרש של 8 שנה **תדשם לתשנב**, ושוב כעבור 2 שנה - שנתיים רצופות **תשנד ותשנה** כעבור 10 שנים **תשסה**, 3 פעמים כל 3 שנים, **תשסח, תשעא, תשעד**, כעבור 2 שנים **תשעו**, ושוב 3 פעמים כל 3 שנים **תשעט, תשפב, תשפה**, ועוד פעם בעזהש"י כעבור 10 שנים **לתשצה**.

אך כל השנים הללו מעוברות היו, זולת שנת **תשנד** והשנה - **תשפה** שהם פשוטות, עם הפרש של 31 שנה ביניהם

...

ההפטרה

ההפטרה שאנו מפטירין בפרשת משפטים הוא מירמיה (לד, ח) 'הדבר אשר היה אל ירמיהו וגו' לקרוא להם דרור', עד סוף הקפיטל (פסוק כב). ומוסיפין בסופה עוד שני פסוקים, מסוף הקפיטל הקודם (לג, כה - כו) [ראה בזה להלן].

...

יש בו מענין עבד עברי

ארבע פרשיות אלו, ברוב השנים הפשוטות דרכן לבא מפרשת משפטים ואילך, ובשנת העיבור אינם מתחילין עד פרשת ויקהל או פקודי, ואם כן בשנים הפשוטות נדחו ההפטרות השייכות לאלו הפרשיות.

ובשנים מעוברות מפטירין לפרשת משפטים בירמיה (לד, ח - ט) 'הדבר אשר היה אל ירמיהו וגו' בירושלים לקרא

אשתקד - תשפד היה ראש חודש אדר א והפטרנו 'השמים כסאי'. תשפג היה שבת שקלים. **תשפב** מברכים אדר א, תשפא שקלים וראש חודש, תשפ שקלים, **תשעט** מברכין אדר א, תשעח שקלים, תשעז שקלים, **תשעו** מברכין אדר א, תשעה שקלים, **תשעד** מברכין אדר א, תשעג שקלים, תשעב שקלים, **תשעא** מברכין אדר א, תשע שקלים, תשסט שקלים, **תשסח** מברכין אדר א, תשסז שקלים, תשסו שקלים, **תשסה** מברכין אדר א, תשסד שקלים, תשסג 'מחר חודש', תשסב שקלים, תשסא שקלים, תשס 'מחר חודש', תשנז שקלים, תשנח שקלים, תשנו שבת ראש חודש 'השמים כסאי', תשנו שקלים, **תשנה** מברכין אדר א. **תשנד** שבת מברכים אדר, אך עדיין לא שבת שקלים, כהשנה, תשנג שקלים, **תשנב** מברכין אדר א, תנשא שקלים, תשנ שקלים, תשמט 'מחר חודש', תשמח שקלים, תשמו שקלים, תשמו 'מחר חודש', תשמה שקלים, **תדשם** מברכין אדר א.

וכן לעתיד, תשפו שקלים, תשפז 'מחר חודש', תשפח שקלים, תשפט שקלים, תשצ 'מחר חודש', תשצא שקלים, תשצב שקלים, תשצג 'מחר חודש', תשצד שקלים, **תשצה** מברכין אדר א.

הרי לנו תמונה של 51 שנה, שבהם היה פעמיים הפרש של 10 שנים, הפרש של 8, כמה פעמים של 3, אך שנה פשוטה כהשנה בהפסק של 31 שנה.

להם דרור, לשלח איש את עבדו וגו',
שהוא מעין התחלת הפרשה.
לבוש (אורח חיים סימן תרפה סעיף ו)

ומסיים פסוק 'כה אמר' וגו', גם זרע,
בסימן ל"ג (כה - כו).
אליה רבה (סימן תרפה ס"ק כב)
אליה זוטא (שם ס"ק י)

בשנים מעוברות מפטירין לפרשת משפטים בירמיה'

גם ה'לבוש' כתב, שהפטרה זו נדירה
בשנה פשוטה.
'ברוב השנים הפשוטות' הוא פרשת
שקלים, 'ונדחו ההפטרות השייכות
לאלו הפרשיות'.
יובשנים מעוברות מפטירין לפרשת
משפטים בירמיה'...

...

מסיים בפסוק מקפיטל הקודם

[בפרשת] 'ואלה המשפטים',
[מפטירים] (ירמיה לד, ח) 'הדבר אשר
היה אל ירמיה מאת ה' אחרי כרות',
עד (סוף הקפיטל - פסוק כב) 'מאין יושב'.

ומסיים (שם לג, כה) 'אם לא בריתי יומם
ולילה' וגו'.

והיא בירמיה (לד, ח - כב; לג, כה).

אבודרהם (סדר הפרשיות וההפטרות)

מסיים בשני פסוקים

לפרשת משפטים, בירמיה וכו', עד (לד,
כב) 'מאין יושב'.

^ט יש שחילקוהו לשנים, ויש שרק בקביעת
שנים מסויימות, כדלהלן.

לסיים בדבר טוב

בפשטות הטעם שמוסיפים בסוף
ההפטרה שני פסוקים מסיום פרק
הקודם, הוא, בכדי לסיים בדבר טוב,
כמו שיש כמה פעמים כזה.

...

מענין קבלת התורה

ולמה דוקא פסוקים אלו, ראיתי או
שמעתי בזה, שהוא מפני שפסוק
הראשון מהשנים (פסוק כה) מדבר מזה
שכל הבריאה לא נבראה אלא בשביל
קבלת התורה, 'אם לא בריתי, חוקות
שמים וארץ לא שמת'.
וזה מענין סיום הפרשה שאמרו ישראל
'נעשה ונשמע' לקבל את התורה.

...

סיום הפטרת פרשת

'אם כסף תלוה'

גם ראיתי או שמעתי פעם בזה,
שמאחר והיו מקומות וזמנים שהפרידו
וחילקו את פרשת משפטים לשנים,
ומ'אם כסף תלוה' (כב, כד) חיטבו
לפרשה נוספת וקראוהו בשבת שאחר
פרשת משפטים^ט, והפטרה לפרשה זו

ומדלג וקורא (שם לג, י) 'כה אמר ה' עוד ישמע במקום הזה', עד (פסוק טז) 'ה' צדקנו'.

...

ולעולם כשיתחברו שני סדרים, מפטירין ההפטרה של הסדר השני.

והטעם, כי כשיתחברו 'אשה כי תזריע' (אם) [עם] 'זאת תהיה', מפטירין הפטרת 'זאת תהיה', לפי שיש באותה הפטרה מענין שני סדרים, ולכן יתכן להפטיר בסדר שפסקנו בו.

וכן בכל שני סדרים שיתחברו, מפטירין מן הסדר השני, מן הטעם שכתבנו.

חוץ מסדר 'ואלה המשפטים' וסדר 'אם כסף תלוה', שאם יתחברו מפטירין הפטרת 'ואלה המשפטים', אם לא יהיה בו ביום פרשת שקלים. לפי שיש בהפטרת 'ואלה המשפטים' מענין הסדר, ומענין 'אם כסף תלוה'...

ספר השולחן (סיום סדר ההפטרות עמוד שג);

ארחות חיים (חלק א,

הלכות קריאת ספר תורה, סימן סג)

לעילוי נשמת הרה"ח ר' אלימלך
בן הרב ר' שלמה דב ז"ל
נלב"ע ל שבט א דראש חודש אדר תשנח
הונצח על ידי בנו
הדומ"ץ הג"ר שלום וידר שליט"א

הארות והוספות יתקבלו בברכה, לזיכוי

3690yb@gmail.com הרבים

היה בירמיה לג, אם כן כשהן מחוברין לפרשה אחת כנהוג אצלנו תמיד, מסיימים את ההפטרה בשני פסוקים אחרונים מהפטרת פרשת 'אם כסף תלוה'.

לע"ע ל"מ מי כותב כן. אך גם לא מצאנו לע"ע את ההפטרה לפרשת 'אם כסף'.

זולת **ב'ספר השולחן** לתלמיד הרשב"א, רבינו חייא ב"ר שלמה מברצלונה (סדר ההפטרות; עמוד שא), אך שם מסיים ההפטרה באמצע פרק לג, לא בפסוקים הנ"ל שבסוף הפרק.

וזו לשונו:

'ואלה המשפטים', בירמיה (לד, ח) 'הדבר אשר היה אל ירמיהו', עד (פסוק כב) 'אתן שממה מאין יושב'.

ומדלג למפרע, ואומר שני פסוקים אלו (לג, כה) 'כה אמר ה' אם לא בריתי וגו', ואומר גם (פסוק כו) 'זרע יעקב ודוד עבדי ורחמתים'.

'אם כסף תלוה', בירמיה (לא, ל) 'הנה ימים באים נאם ה' וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה', עד (פסוק לט) 'ולא יהרס עוד לעולם'.

נעיין שם שדן אי מותר לעלות לתורה, מי שנוהג ככה, ונמצא בציבור שאינו נוהג ככה, כי אצלו אין זו פרשה זו עכשיו].

מ' בעהט

נישט רעדן ביים דאווענען

דודי הרה"ח ר' אייזיק פריעד הי"ו

לרגל שמחת נישואי בתו

למזל טוב ולרוב נחת

כגפן פורחת, בשעה טובה ומוצלחת